

Kriminalomsorgen region øst - regionkontor

Deres ref:

Vår ref:
202014218-11

Dato:
04.11.2020

ILA FENGSEL OG FORVARINGSANSTALTS HØRINGSSVAR - LIKHET FOR LOVEN - LOV OM STØTTE TIL RETTSHJELP (RETTSHJELPSLOVEN)

Sakens bakgrunn

Vi viser til brev fra Kriminalomsorgen region øst av 27. oktober 2020. Videre vises det til brev fra Kriminalomsorgsdirektoratet av 16. september 2020 med vedlagte høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet vedrørende høring NOU 2020:5 Likhett for loven – Lov om støtte til rettshjelp (rettshjelploven).

Anstaltens merknader

Punkt 28.8

Anstalten støtter i utgangspunktet forslaget om at gratis rettslig bistand også skal omfatte innsatte i fengsel. Kriminalomsorgen er offentlig myndighet som utøver mye makt, og som fatter en rekke inngripende vedtak. Innsatte i fengsel er en sårbar gruppe hvor rettssikkerheten derfor bør stå sentralt. Anstalten opplever at innsattes rettssikkerhet i dag i stor grad ivaretas gjennom veiledningsplikten og klageadgangen i henhold til forvaltningsloven samt tilsynsrådenes arbeid i kriminalomsorgen. Anstalten kan imidlertid forstå at innsatte i fengsel kan ha vanskeligheter med å forstå og/eller imøtegå vedtak som fattes, eller innrette seg etter avgjørelser fordi de mener at rettssikkerheten ikke er tilstrekkelig ivaretatt. I de tilfeller dette gjelder vedtak av inngripende karakter, og dermed må anses å være av stor betydning for den innsatte, mener vi at fri rettshjelp vil være av betydning for at den enkelte innsatte blir ivaretatt.

Anstalten er av den oppfatning at den rettslige bistanden kun bør omfatte konkrete sakstyper, som anses å være av stor betydning for den enkelte innsatte. Videre er vi av den oppfatning at den rettslige bistand først bør gjøre seg gjeldende i en klagesak eller oppfølging av en henvendelse, som en innsatt mener å ikke ha fått svar på og som anses som en rettighet etter straffegjennomføringsloven. Dersom ordningen med fri rettshjelp skal omfatte alle sakstyper og ved alle prosessstrinn, er anstalten bekymret for at en slik ordning ikke vil oppnå formålet og offentlige ressurser ikke vil bli brukt hensiktsmessig. Videre mener anstalten at dagens ordning med at innsatte selv må skrive søknader bidrar til at innsatte tar ansvar for sitt eget liv, hvilket er

Kriminalomsorgen region øst

positivt ved en tilbakeføring til samfunnet. Det er derfor til gunst for innsatte å lære seg å ta ansvar og/eller opprettholde noe av selvstendigheten.

Punkt 24.5

Det fremgår at helserettssaker som ikke involverer tvang i dag ikke er omfattet av rettshjelpsordningen. Utvalget forslår i hovedsak at dette videresføres.

Anstalten erfarer stadig at noen innsatte, som oppleves og vurderes som psykisk syke av helsetjenesten i anstalten, ikke får plass i psykiatrisk sykehus. Anstalten er den oppfatning at innsatte i disse tilfellene ikke får forsvarlig helsehjelp. Konsekvensen av dette er i mange tilfeller at disse innsatte over tid er utelukket fra fellesskapet på grunn av utagerende atferd. Anstalten forsøker etter beste evne å ivareta disse innsatte og deres rettigheter. Det er imidlertid svært krevende. Anstalten har kun klagemulighet dersom anstalten har fremsatt tutorbegjæring. I praksis opplever anstalten at vi ikke får tilstrekkelig informasjon fra helsevesenet til at slik klagerett nødvendigvis blir reell.

I disse tilfeller, mener anstalten, at det absolutt burde være fri rettshjelp som ivaretar innsattes rettigheter. Det bør derfor vurderes om det skal gjøres unntak for denne gruppen.

Med hilsen

Tonje Sandal
assisterende fengselsleder

Karina Vignæs
seniorrådgiver